

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ
ЗА ПЕРИОДА
2005 – 2010 Г.

ДОКЛАД
ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ - 2007 г.,

приет на заседание на Националната координационна група с протокол
№ 01/19.02.2008 г.

Сафия, м. февруари

Въведение

Докладът представя реализираната дейност по изпълнение на Плана за действие за 2007 г. в рамките на Националната стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005 – 2010 г., приета с Протоколно решение на Министерския съвет № 38.1/14.10.2004 г.

Докладът е изготвен въз основа на първичните доклади, предоставени от страна на отговорните за изпълнението на отделните задачи в Плана институции: Министерство на образованието и науката, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на икономиката и енергетиката, Национална агенция за професионално образование и обучение, Изпълнителна агенция по заетостта, Национален статистически институт (вж. Приложенията към него). Обобщеният доклад е обсъден на две заседания на Националната координационна група (НКГ) по изпълнение на Стратегията, сформирана със Заповед на министъра на образованието и науката (м. декември и януари). В оперативен порядък информацията в него е допълвана, коригирана и актуализирана. Приет е на заседание на НКГ, проведено на 19.02.2008 г.

Целта на доклада е да представи постигнатите резултати при реализиране на Плана за действие, приет с Решение № 233 на Министерския съвет от 12.04.2007 г., и да идентифицира конкретните направления за активност и дейност в изпълнение на Стратегията през 2008 г.

Форматът на доклада е подчинен на логиката на изпълнението на Плана: **приоритети, дейности, задачи, резултати**. Той включва информация, анализ и изводи във връзка с реализирането на петте приоритети в Стратегията:

- Усъвършенстване на условията за достъп до продължаващо професионално обучение.
-
- Постигане на ефективно взаимодействие и координация на институциите, ангажирани с продължаващото професионално обучение.
- Осигуряване на високо качество на продължаващото професионално обучение.
- Повишаване на инвестициите в продължаващото професионално обучение.
- Научно осигуряване на продължаващото професионално обучение.

Изведени са и общи изводи, които са използвани като отправна точка при формулиране на краткосрочните цели и действия по приоритети в разработването на План 2008 за реализиране на Националната стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005 – 2010 г.

Използвани съкращения:

МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МФ	Министерство на финансите
НСИ	Национален статистически институт
НАПОО	Национална агенция за професионално образование и обучение
АЗ	Агенция по заетостта
ЦРЧЗ	Център за развитие на човешките ресурси
ЦКОКО	Център за контрол и оценка на качеството на образованието
НПЦ	Национален педагогически център
РИО	Регионален инспекторат за образование
НПРО	Национално представените работодателски организации
ЦПО	Център за професионално обучение
ЦИПО	Център за информация и професионално ориентиране
ППО	Продължаващо професионално обучение
ППОО	Продължаващо професионално образование и обучение
СППОО	Списък на професиите за професионално образование и обучение
ДОИ	Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии

1.

Приоритет № 1. Усъвършенстване на условията за достъп до продължаващо професионално обучение (ППО).

Дейност 1. Анализ на състоянието на ППО в страната

1.1. Оценка на нетното въздействие на програмите и мерките на пазара на труда

Отговорни институции: МТСП, АЗ, НПРО

През 2007 г. в рамките на техническа помощ по Проект BG2004/016-711.11.01 – „Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”, Програма ФАР-2004, е направена оценка на нетното въздействие на избрани активни мерки и програми, които се прилагат на пазара на труда от АЗ.

Резултатите от оценката показват, че въздействието на активните програми и мерки като цяло е положително, с изключение на една от оценените програми, и че прилаганите програми и мерки увеличават шансовете на участниците да си намерят работа на първичния пазар на труда.

С оглед осъществяването на оценка на ефективността на мерките и програмите за социално-икономическа интеграция на групите в неравностойно положение на пазара на труда, и предвид важността на мерките, насърчаващи предприемачеството сред безработните, оценяваните мерки и програми са обединени в 6 групи (за безработни младежи до 29 г., безработни с увреждания, възрастни безработни, продължително безработни, безработни самотни родители с деца до 3 г. и мерки, насърчаващи предприемачеството сред безработните). Резултатите от оценката на шестте групи програми показват, че с най-висок нетен ефект са програмите, насочени към възрастните безработни (39.1%) и продължително безработните (37.1%), следвани от мерките, подкрепящи стартирането на бизнес (26.8%) и мярката за безработни самотни родители с деца до 3 г. (20.8%). Участието на безработните младежи в мерки и програми, насърчаващи тяхната заетост, подобрява шансовете им с 19.3% за започване на работа на първичния пазар към момента на изследването.

1.2. Анализ на реализацията на завършващите професионално образование в системата на народната просвета

Отговорни институции: МОН

В МОН през последните две учебни години (2005/2006 и 2006/2007) се събират оперативни данни за реализацията на завършващите професионално образование в

системата на народната просвета. Тази информация обхваща учениците от държавните и общинските училища, в които се провежда професионално образование и обучение по държавна поръчка.

Информацията съдържа данни за: учениците, включени в професионално образование и обучение; придобилите степен на професионална квалификация; професионалната реализация след завършване на средно образование - продължили образованието си в системата на висшето образование, постъпили на работа по изучаваната професия, постъпили на работа по друга професия, не постъпили на работа, други.

МОН определя вида и съдържанието на събираните данни. Информацията се събира и изготвя по училища и професии, обобщава се на областно равнище. Въз основа на това, от Дирекция „Политика в професионалното образование и продължаващо обучение” в МОН е изготвен доклад на тема: „Реализация на пазара на труда на учениците, завършили професионално образование през учебната 2005/2006 година”.

Качеството и достоверността на данните е един от сериозните проблеми при изготвянето на анализ на професионалната реализация на завършващите професионално образование в България.

Предложение: Необходимо е разработването на надеждна национална система за отчитане на професионалната реализация на завършващите професионално образование в системата на народната просвета.

2. Дейност 2. Усъвършенстване на нормативната уредба, регламентираща възможностите за ППО

2.2. Разработване на самостоятелен раздел „Продължаващо обучение и образование във висшите училища” в проект на нов Закон за висшето образование

Отговорни институции: МОН

Не е инициатирано приемането на нов Закон за висшето образование, поради което действия не са предприети.

Дейност 3. Създаване на национална информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение

3.1. Внедряване на пилотен модел на интегрирана информационна система “НАПОО-А3” за търсенето и предлагането на професионално обучение

3.1.1. Внедряване на локална информационна система, свързана с доставчиците на професионално обучение на възрастни

Отговорни институции: НАПОО

Въз основа на идеен проект, разработен от НАПОО и АЗ, през 2007 г. е внедрен функциониращ пилотен модел на междуинституционална интегрираща информационна система за набиране, съхранение, обработка и предоставяне на данни и информация за търсенето и предлагането на професионално обучение на местно, регионално и национално равнище. Системата е предназначена за всички лица и институции, в зависимост от тяхното ниво на достъп.

Анализът на работата с пилотният модел доказва възможностите на системата за осигуряване прозрачност на всички етапи на наблюдаваните процеси, с цел подпомагане вземането на качествени управленски и политически решения от страна на държавата и на

институции и лица, както и необходимостта моделът да прерасне в производствена система, обхващаща локално, регионално и национално равнище на данните.

3.1.2. Разработване на елемент “Професионално ориентиране и информиране”

Отговорни институции: НАПОО

Като разширение на пилотния модел на интегриращата информационна система, е разработен идеен проект за поддомейн (сайт) в уеб-пространството на НАПОО, предоставящ кариерна информация за ориентиране през целия живот.

Сайтът ще предоставя информация за професиите и специалностите в рамките на I, II, III и IV степен на професионална квалификация (професионална квалификация до ниво средно образование) и е предназначен за следните целеви групи:

- Учащи, родители, учители, педагогически съветници;
- Безработни и заети лица;
- Доставчици на услуги по кариерно ориентиране, специалисти в областта;
- Заинтересовани институции и организации.

Предстои изграждането и въвеждането на съответната апаратна част в локалната информационна система на НАПОО.

3.2. Актуализиране на данните за капацитета на частните професионални гимназии и професионални колежи за провеждане на ППО

Отговорни институции: МОН, РИО

Актуализирани са списъците на частните професионални гимназии и на частните професионални колежи. Събрани са данни за провеждането от тях ППО. Изготвен е доклад.

Налице е недостатъчно популяризиране на възможностите, които предоставят тези институции за ППО.

Предложение: Частните професионални гимназии и колежи да бъдат включени в интегрираната информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение.

3.3. Провеждане на статистически изследвания:

3.3.1. Образование и обучение на възрастни – първи етап (2007 г.)

Отговорни институции: НСИ

През 2007 г. продължи работата по проекта на Евростат „Обучение за възрастни” (Adults Education Survey-AES). Проведена е необходимата методологическа подготвителна работа, изготвяне на въпросник, съобразно общата методология на изследването, зададена от Евростат, тестване на въпросника, обучение на анкетъорския състав, избор на модел и обем на извадката и разработване на подходящо програмно осигуряване за въвеждане на данните с оглед последваща компютърна обработка.

Изготвена е двустепенна представителна за страната гнездова извадка, която включва 3990 домакинства с около 7600 лица на възраст 25-64 години. Интервютата с попадналите в извадката лица са проведени през месеците ноември и декември 2007 г.

Получените данни ще бъдат международно сравними и ще бъдат използвани за подпомагане на провежданата политика в областта на ученето през целия живот. Работата по проекта ще продължат и през 2008 г.

3.3.2. Придобиване на степен на професионална квалификация от лица на 16 и повече години в ЦПО и в професионални гимназии и колежи

Отговорни институции: НСИ

Статистическото изследване за обучението на възрастни по програми, водещи до придобиване на степен на професионална квалификация в ЦПО и професионални училища и колежи, е въведено през 2005 година. Чрез това изследване НСИ се стреми да установи броя на записаните и броя на получилите степен на професионална квалификация. Записаните курсисти в такива програми през 2006 г. са 11.6 хил. В сравнение с предходната година броят им се е увеличил с 8.6% . Най-висок е относителният дял на записаните курсисти в първа степен професионална квалификация - 43%.

През 2006 г. броят на придобилите степен на професионална квалификация е 10.7 хил. или със 107 по-малко в сравнение с 2005 година.

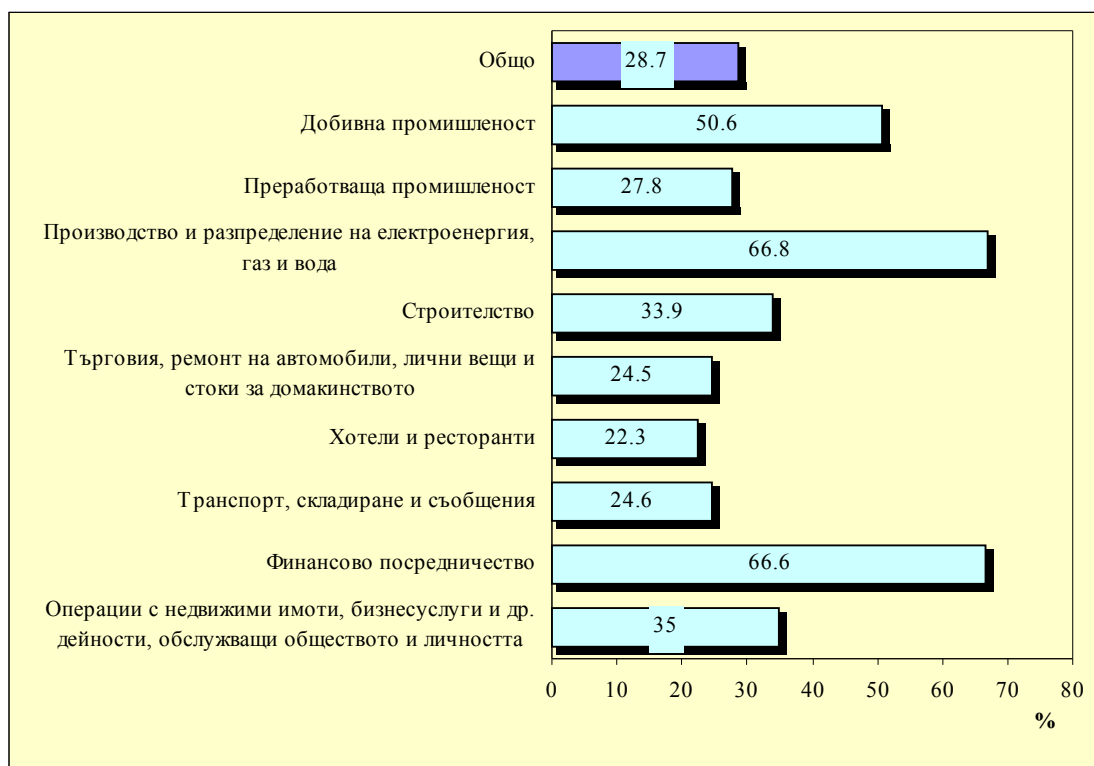
Данните са публикувани на сайта на НСИ и в публикацията “Образование в Република България”.

3.4. Анализ и публикуване на данните от статистическите изследвания през 2006 г. относно проведеното ППО в предприятията (CVTS-3)

Отговорни институции: НСИ

През 2007 г. продължи работата на НСИ по статистическото изследване на ППО в рамките на проект CVTS3 (Continuing Vocational Training Survey) на Евростат. Наблюдението е проведено през лятото на 2006 г. Събраните данни, отнасящи се за 2005 г., са обобщени и анализирани. На интернет страницата на НСИ са публикувани ключови показатели за ППО на заетите лица. Под печат е публикацията “Продължавашо професионално обучение в предприятията”.

През 2005 г. мероприятия за професионално обучение - продължаващи професионалното обучение курсове (ППО курсове) или други форми на продължавашо обучение, са организирали 7 016 предприятия от реалния сектор, или 28.7% от общия им брой.

*Предприятия, предлагащи обучение през 2005 година по икономически дейности
(по А 17)*

Нагласата на ръководителите на предприятия по отношение на организирането на обучение на персонала през 2006 г. не е особено оптимистична. Намерение да организират курсове за ППО са имали 22.3% от ръководителите или само с 1.3 пункта повече, отколкото през 2005 г. Близко 22% от ръководителите са планирали провеждане на други форми за повишаване на квалификацията, което е по-малко с 1.9 пункта в сравнение с 2005 г.

В курсове за ППО (вътрешни и/или външни) през 2005 г. са участвали 215 527 лица или 14.8% от общия брой на заетите в наблюдаваните предприятия. Времето, прекарано в обучение в ППО курсове е едва 0.27% от общото отработено време през 2005 година. Средно на един участник в курсове за ППО през 2005 г. се падат по 30 часа в обучение.

Времето за обучение в курсове за ППО през 2005 г. се разпределя по области за обучение, както следва:

Области (предмети) на обучение	Отн. дял от времето за обучение -%
Езици, чужди и майчини	6.5
Продажба и маркетинг	13.7
Счетоводство, финанси, мениджмънт и администрация и работа в офис	6.4
Развитие на личността и трудов живот	2.4

Компютърни науки и използване на компютър	5.4
Техника, производство и конструиране	4.0
Опазване на околната среда и професионално здравеопазване и сигурност	4.9
Услуги (лични, транспортни), опазване на собствеността на хората и военни услуги	11.3
Други области на обучение	25.3

Разходите на предприятията за организиране на курсове за ППО през 2005 г. са 519,5 милиона лева. Съпоставени с разходите за труд в наблюдаваните предприятия, тези разходи за обучение съставляват 0.7%. Средно на един участник в курсове за ППО се падат по 241 лева.

Дейност 4. Разработване и прилагане на програма за мотивация за включване в ППО

4.1. Включване на теми в учебните програми за професионална подготовка в XII клас, свързани с възможностите за професионална реализация и кариерно развитие чрез участие в ППО

Отговорни институции: МОН

За учебната 2007/2008 г. са утвърдени 514 учебни програми за задължителна професионална подготовка и учебни предмети, изучавани в XII клас. В учебните програми е заложено включването на теми, свързани с кариерното развитие, възможностите за професионална реализация по професията и ППО.

4.2. Обучение на учители по професионална подготовка за прилагане на новите учебни програми за XII клас, включващи възможностите за професионална реализация и кариерно развитие чрез ППО

Отговорни институции: МОН - НПЦ

С Решение на МС е приета „Национална програма за квалификация на педагогическите кадри”. По модул „Квалификация на учителите” през 2007 г. стартира обучението на 400 учители в областта на професионалната подготовка.

4.3. Анализ на мотивационното обучение за включване в ППО, провеждано от централните за професионално обучение (ЦПО) през 2006 г.

Отговорни институции: НАПОО, АЗ

По официални данни към 31.12.2006 г., преминалите безработни лица през мотивационно обучение са 6583, като от тях 1667 лица са обучени от външни обучаващи институции - ЦПО или нелицензирани. Обучени от психолози в Дирекциите “Бюро по труда” (ДБТ) са 4329 лица.

В мотивационно обучение, проведено по програми, са включени 587 лица. Няма информация за броя на обучените от психолози в ДБТ и броя, обучени от външни фирми.

Извършени са 100 обучения от обучаващи институции, като приоритетно темите за мотивационно обучение са: "Активно поведение на пазара на труда", "Започване на собствен бизнес", "Изграждане на ефективна стратегия за търсене на работа и усвояване на умения за представяне пред работодател", "Интегриране на пазара на труда".

По данни от вътрешната статистика на АЗ, по чл.63, ал.2 от ЗНЗ обучения са провели следните фирми:

- нелицензирани - "Авангард Персонал консултинг" ООД гр. Добрич, ПГТО "Дочо Михайлов" гр.Тервел, РУВЕ ООД - Шумен, ЕТ "Евгений Русев-Цъко" гр.Айтос;

- ЦПО, както следва (фирмите са подредени в зависимост от броя на проведените обучения в низходящ ред):

20041219 7	ЦПО към "Център за регионално развитие ", ООД София
20031211 1	ЦПО към НМБР
20031207 4	ЦПО към ТО на НТС
20041219 6	ЦПО към "Асоциация за социални технологии" - гр. София
20031214 2	ЦПО към Фондация "Микрофонд София"
200212029	ЦПО към ИИОМ "ОКОМ"
20031207 1	ЦПО към ЕТ"НАСИ" ЕООД
200512253	ЦПО към "Център за управление и професионално обучение"АД
20031209 7	ЦПО към ФДР "Знания"
20041217 1	ЦПО към ЕТ"БОМА-95 Ж.Паничарска" Пловдив
20021110 2	ЦПО "ТЦКП" Варна
20031204 8	ЦПО към БСК - ИСА - Пазарджик
200312072	ЦПО "Никанор" ООД
20031211 0	ЦПО към фондация "РЦИР"
20041215 3	ЦПО към ЦЧЕМ ООД
20031208 0	ЦПО към ЕТ"Стойчо Нончев-Елбинекс" гр.Пловдив
200512238	ЦПО към "САЛВАТОР"ЕООД - Пазарджик
20041218 4	ЦПО към Клуб "Отворено общество", гр. Русе
200212019	ЦПО към НЦПО-БТПП

20031206 2	ЦПО "Стил 21"
20031210 0	ЦПО към ТПК "Феникс" Пловдив
200412172	ЦПО "Уния" ЕООД Варна
20061231 4	ЦПО към "Бейском" ООД гр.Русе

Безработни лица, включени в мотивационно обучение през 2006 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	В С И Ч К О	В ТОВА ЧИСЛО													
		по образование					по възрастови групи								
		вис-ше	сред-но	в т.ч. сред-но проф.	ос-нов-но	нача-лно и по-ниско	до 19г. вкл.	от 20до 24г. вкл.	от 25до 29г. вкл.	от 30до 34г. вкл.	от 35до 39г. вкл.	от 40до 44г. вкл.	от 45до 49г. вкл.	от 50до 54г. вкл.	над 55г. вкл.
а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Безработни лица	6583	1094	2917	1756	1336	1236	604	1314	1234	937	730	607	543	375	239
от тях: - жени	4329	763	2057	1218	778	731	297	742	795	661	507	465	415	297	150
1.1. Проведено от обучаващи институции	1667	156	812	531	403	296	159	323	269	240	204	151	157	97	67
1.2. Проведено от психолози в ДБТ	4329	896	1850	1105	816	767	383	838	850	619	479	413	340	246	161
1.3. Проведено по програми	587	42	255	120	117	173	62	153	115	78	47	43	46	32	11
2. Брой, проведени мотивационни обучения от обучаващи институции	100														

4.4. Провеждане на мотивационно обучение за учене през целия живот на работници и служители в предприятията, подлежащи на реструктуриране
Отговорни институции: МИЕ, АЗ

Подлежащите на освобождаване работници и служители се насочват от службите „Човешки ресурси” в предприятията към ДБТ или индивидуално всеки сам избира към каква професия да се насочи. МИЕ няма данни за броя на обучените към отчетната дата.

Дейност 5. Активизиране на информационната дейност за популяризиране на ППО, консултиране и ориентиране

5.1. Прилагане на Концепцията за медийна политика и информационна дейност в областта на ППО, консултиране и ориентиране

Отговорни институции: МТСП, МОН, НАПОО, БНТ, БНР и други национално представени и заинтересовани медии

МТСП провежда непрекъснатата медийна политика чрез публикации в национални всекидневници и периодични издания, както и в интернет страницата си, организира пресконференции и семинари. Служители от МТСП редовно участват в рубрики на БНТ, БНР и „Дарик” Радио.

През 2007 г. по-важните медийни събития от областта на ППО са:

- Откриване на Учебния център на фирмения хлебозавод „Нилана” за обучение и повишаване на квалификацията в областта на хлебопроизводството, сладкарството и търговията с този вид продукти;
- Организиране и провеждане на Кръгла маса на тема „Национална стратегия за развитие на човешките ресурси в Република България”;
- Представяне на договореностите между Р България и Австралия за развитие на сътрудничеството в областта на професионалното обучение за разработването на нови политики по отношение на стажуването в реална производствена среда, насърчаването на инвестициите в човешки ресурси от страна на работодателите, социалното партньорство и осигуряването на реална и ефективна връзка между професионалното обучение и потребностите на пазара на труда;
- Представяне на акцентите в Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013” и стартиране на дейности по нея;
- Интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика е отличена с грамота за „най-добър сайт на институция” по случай 23 юни – Ден на служителя в държавната администрация;
- Подписване на Двугодишна програма за двустранно сътрудничество за периода 2007 - 2008 г. в сферата на труда, заетостта и социалната политика между Министерството на труда и социалната политика на България и Министерството на труда, социалните отношения и солидарността на Република Франция. В програмата се предвижда и обмен на добри практики по отношение на развитието на ключовите компетентности и за системите на професионалното обучение;
- Представяне на основните приоритети на политиката по заетостта на МТСП през 2008 г. с акцент върху обучението на възрастните и др.

5.2. Поддържане и разширяване на информационната база, свързана с ППО, в интернет страниците на МОН, МТСП и НАПОО

Отговорни институции: МОН, МТСП, НАПОО

За осигуряване на достъпна и обективна информация, свързана с разширяване на достъпа до ППО, МОН поддържа актуализирана база данни в интернет страницата си. Информацията е насочена към всички граждани и касае както образователните институции, така и организацията, и съдържанието на професионалното образование и обучение, формите на обучение, условията за включване в обучение, учебната документация за професионално образование и обучение. Публикувани са:

- Регистър на държавните и общинските училища, професиите/профилите и формите на обучение в тях;

- Списък на частните професионални гимназии и професионални колежи;

- Списъкът на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от ЗПОО, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката от 2003 г., с последващите изменения и допълнения;

- Рамкови програми, учебни планове, учебни програми за всички професии по професионални направления, по които се провежда обучение в институциите по чл. 18 от ЗПОО, национални изпитни програми (за първа и втора степен на професионална квалификация до края на 2007 г.);

- Държавният план-прием по професии, който се утвърждава всяка година от министъра на образованието и науката. По този начин гражданите получават информация за възможностите за включване в професионално образование и/или обучение освен в дневна форма и във вечерна или задочна форма на обучение.

- Наредби за реда и условията за приемане на ученици в държавните и общинските училища, които се утвърждават ежегодно от министъра на образованието и науката.

Всички професионални гимназии и професионални училища в страната имат осигурен достъп до интернет, собствени сайтове, чрез които обявяват възможностите за ППО в тях.

Информационната интернет страница на НАПОО предоставя информация на кандидати за лицензиране, директори и обучаващи от ЦПО, лица, търсещи информация за получаване или повишаване на квалификацията си, представители на социалните партньори, директори и учители от системата на Народната просвета, представители на държавните институции, както и на всички лица, търсещи информация във връзка с професионалното образование и обучение.

Основната информация е свързана с основните функции на Агенцията. Публикувани са всички нормативни документи, касаещи професионалното образование и обучение, както и всички документи на НАПОО във връзка с лицензирането на ЦПО и ЦИПО, актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), разработването на Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии, както и документи, свързани с пряката административна дейност на НАПОО. От голямо значение е публикуването на ключови документи на ЕС, касаещи професионалното образование и обучение, както и речник на основните термини в обучението на възрастни. На кандидатите за лицензиране е предоставена цялата информация, за да могат да подготвят необходимата документация за осъществяване на лицензионна процедура.

На страницата са публикувани регистрите, които НАПОО поддържа – на лицензираните от НАПОО центрове, на центрoвете, които са в процедура за лицензиране, на разработените и публикувани ДОИ и ДОИ на различни етапи от разработване. Публикуван е СППОО. В интернет страницата може да се намери и кратка информация за

всички проекти, по които НАПОО работи. Предлага се възможност за задаване на въпроси в рубриката “Гореща връзка”. Страницата се актуализира редовно.

В края на 2007 г. приключи процедурата по разработване на нова и по-съвременна интернет страница на НАПОО, с която възможностите за публикуване на информация значително се увеличават.

5.3. Популяризиране на добри практики за ефективно социално партньорство в провеждането на ППО

Отговорни институции: МОН

Разработени са материали за добри практики и ефективно социално партньорство в провеждането на ППО по проекти, реализирани в професионални гимназии:

- Проект BG 2004/016-782-01.02.01-07 “Подобряване качеството на човешките ресурси – приоритет на образователни институции в трансгранични райони”, изпълнител Професионална гимназия по туризъм, гр. Хасково;

- Проект BG 2003/005-630.03.02-01 “Реални перспективи на пазара на труда” по Програма “Насърчаване на заетостта в пограничните региони”, изпълнител Професионална гимназия по туризъм, гр. Хасково;

- Българо-австрийски образователен проект Tour.reg “Социализация на младите хора в неравностойно положение”, изпълнител Професионална гимназия по туризъм, гр. Варна.

В Интернет страницата на МОН са публикувани през м. ноември 2007 г.

5.4. Провеждане на кръгла маса по проблемите на социалното партньорство при осъществяването на ППО

Отговорни институции: НАПОО

Кръглата маса е проведена на 25.09.2007 г. в рамките на проект “Повишаване на участието на социалните партньори в професионалното образование и обучение на кадри за химическата промишленост в България”, финансиран от Министерството на образованието, културата и науката на Холандия и реализиран от холандската организация VAPRO-OVP.

В резултат стартира нов проект, на тема “Професионално образование и обучение за младежи и възрастни, водено от потребностите в промишлеността и лабораторната технология, в професионалните училища и компании в България”. Необходимостта на проекта се определя от нарастващите потребности от квалифицирани работници в сектора на химическата промишленост в България. Налице е необходимост от обновяване на програмите за професионално обучение, с което да се посрещнат нуждите на променящата се химическа промишленост. От първостепенно значение за постигане на тази цел е сътрудничеството между обучаващите институции и компаниите в химическия сектор.

Резултатите от кръглата маса са представени в публикации в интернет страницата на НАПОО и на Агенция “Фокус”.

Дейност 6. Създаване възможности за дистанционно и електронно обучение чрез съществуващата мрежа от компютърни кабинети по места

6.1. Организиране на разработването на електронни учебници по учебни предмети (модули) и/или курсове за самоподготовка по част от професия

Отговорни институции: МОН, НАПОО

Разработването на електронно учебно съдържание по професия е мярка, насочена от една страна към разширяване на достъпа до ППО и от друга - към осигуряване на качеството на професионалното обучение.

През 2007 г. в МОН е изготвена процедура за обявяване на конкурс за разработване на най-добър електронен курс по учебен предмет от задължителната професионална подготовка или модул за професионална подготовка по професия. Конкурсът е обявен на интернет страницата на МОН, с писма са уведомени всички заинтересовани институции чрез РИО и НАПОО.

Със Заповед № РД 09-1975/19.12.2007 г. на министъра на образованието и науката е определена комисия, която да оцени по компетентност и да определи двата най-добри проекта, постъпили в МОН до 17.12.2007 г. Конкурсът е проведен на 20.12. 2007 година. Съгласно протокола на комисията от 20.12.2007 г., в МОН са постъпили 23 проекта в посочения в обявата срок. За участие в конкурса са класирани 17 проекта, които отговарят на обявените изисквания. Поради несъответствие с обявените изисквания, 6 от проектите не са класирани. Комисията класира следните два проекта:

- Електронен учебен курс по учебен предмет „Електроенергетика” за професиите 522010 „Електротехник” и 522020 „Електромонтьор” от професионално направление 522 „Електротехника и енергетика” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионално образование и обучение. Автор: Мария Куртева Гроздева, учител в Професионална гимназия по електроенергетика, гр. Варна;

- Електронен учебен курс по учебен предмет „Стилознание” за професиите 543010 „Техник-технолог в дървообработването” и 542320 „Оператор в дървообработването” от професионално направление 543 „Производство на изделия от дървесина” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионално образование и обучение. Автор: Екатерина Николова Николова, учител в Професионална гимназия по дървообработване, гр. Велинград, област Пазарджик.

Предстои публикуване на електронното учебно съдържание за професионална подготовка на класираните два проекта.

В НАПОО са разработени три модула за самоподготовка по проблемите на информационните и комуникационни технологии в туризма в рамките на проект по програма Леонардо да Винчи “Електронно обучение в областта на управление на дестинации”. Предстои публикуването им в Интернет страницата на НАПОО.

2. Приоритет № 2 Постигане на ефективно взаимодействие и координация на институциите, ангажирани с ППО

Дейност 1. Създаване на административен капацитет за координиране междуинституционалното сътрудничество в областта на продължаващото обучение

1.1. Развитие на дейността на Националния консултативен съвет за професионална квалификация на работната сила (НКСПКРС)

Отговорни институции: МТСП

През 2007 г. не са провеждани заседания на Националния консултативен съвет за професионална квалификация на работната сила.

1.3. Развитие на административния капацитет на МТСП, МОН и НАПОО
Отговорни институции: МТСП, МОН, НАПОО

В МТСП функционира структурно звено (отдел „Професионална квалификация“), чиято основна област на действие е политиката по професионалното обучение на възрастни – заети и безработни и свързаните с нея дейности. През 2007 г. е осигурено обучение за повишаване на компетентността на служителите на отдела в областта на политиката за професионално обучение с оглед подобряване на пригодността за заетост на работната сила – учебни посещения на теми „Механизми за осигуряване на качество в ПОО“ и „Валидиране на компетентности, придобити от неформално обучение и самостоятелно учене“, организирани от CEDEFOP.

Направено е предложение Националният център за професионално развитие към МТСП да стане филиал на центъра в Торино и да се превърне в център за обучение на кадри от Югоизточна Европа.

НАПОО е разработила и представила в МОН предложение за развитие на административния си капацитет, заедно с програмен бюджет за 2007 г. Предложението е обсъдено и прието от Управителния съвет на НАПОО.

В рамките на програма “Старт на кариерата” НАПОО участва в 2 процедури. В резултат към момента са назначени 2 млади специалисти, които успешно навлизат и се интегрират в дейността на двата отдела на специализираната администрация – “Професионална квалификация” и “Лицензиране”. Повишаването на компетентността на служителите през отчетния период е осъществено в следните направления:

- 1 служител се дипломира по магистърска програма “Мениджмънт на образованието на възрастни” в НБУ;
- 1 служител успешно завърши специализация - модул “Управление на администрацията”, организирана от МДААР, 2 служители започват специализация – модул “Европейска административна практика”;
- 3 служители са взели участие в 2 учебни визити в Холандия и Брюксел по проблемите на кариерното ориентиране и развитие, организирани от SINOP, Холандия;
- 3 служители са взели участие в учебна визита на тема: “Повишаване на участието на социалните партньори в професионалното образование и обучение на кадри за химическата промишленост в България”, организирана от VAPRO- OVP, Холандия;
- участие в обучение на тема: “Проучване на потребностите на пазара на труда” по проект “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”, програма ФАР, организирано от WYG International, в обучение на оценители на проекти по новата интегрирана програма на ЕК за Учене през целия живот”, организирано от Центъра за развитие на човешките ресурси, в обучение на тема: “Одитор на системи за управление на качеството” в рамките на партньорски проект с ГОПА “Насърчаване на професионалната квалификация на възрастни и заетостта”, в обучения, организирани от ИПАЕИ;
- участие в множество семинари, конференции и работни срещи в страната и в чужбина;
- участие в международни проекти по различни програми и в дейности, организирани от Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) за новоприсъединилите се към ЕС държави.

Дейност 3. Разработване на мерки за подобряване рамката на колективното трудово договаряне по отношение ППО на работната сила

3.1. Консултации с организациите на работодателите и организациите на работниците и служителите на национално равнище и с Националния съвет за насърчаване на заетостта по отношение на ППО

Отговорни институции: МТСП, други министерства и социални партньори

През 2007 г. на проведените заседания на Националния съвет за насърчаване на заетостта са дискутирани въпроси, свързани с ППО, като например:

- представяне на резултатите от Проект „Проучване и прогнозиране на потребностите на работодателите от работна сила с определена квалификация”;
- стартиране на Проект „Пилотен проект за общо и професионално обучение на безработни и заети лица в балнеологията”;
- стартиране на Програма за повишаване пригодността за заетост на младежи;
- стартиране на Проект “Оптимизъм”;
- стартиране на Проект “Обучение по актуални професии за нуждите на туристическия бранш”;
- обсъждане на предложения за промени в нормативната уредба и други мерки и действия за подобряване на достъпа до професионално обучение на възрастни;
- обсъждане на Проект за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта и др.

Дейност 6. Популяризиране на програми за ППО

6.1. Популяризиране на действащите програми за ППО

Отговорни институции: Министерство, социални партньори, институции и организации на регионално и местно ниво

Тази задача има постоянен характер. Периодично се разработват и разпространяват информационни материали на АЗ, свързани с услугите по заетостта, в т.ч. за професионално обучение, професионално ориентиране и консултиране.

През 2007 г. във връзка с популяризирането на действащите програми за ППО са разпространявани брошури и дипляни с информацията относно:

- възможностите за квалификационно обучение на безработни - насочени към обучаващи институции;
- възможностите за стажуване и чиракуване – насочени към работодатели;
- възможностите за включване в Проекта за младежи, напуснали училище – насочени към бенефициентите по проекта;
- „Ако сте останали без работа” – насочени към безработни;
- възможностите за самонаемане – как да получим кредит за квалификация с помощта на Гаранционния фонд за микрокредитиране;
- възможностите за включване в Проект за учители за извънкласни занимания и ваканция;
- „Карта за учене през целия живот” – на български и на английски език;
- предоставяни услуги за хора с увреждания;
- професионално обучение и наемане на безработни, когато работникът или служителът е изпратен на обучение – насочени към работодатели.
- обучение и работа за младежи и др.

Диплянки и брошури във връзка с възможностите за ППО по проектите на Програма ФАР се осигуряват и разпространяват от МТСП чрез Главна дирекция „Европейски фондове и

международни програми и проекти”, като управляващ орган по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.

6.2. Събиране и обработване на информация от висшите училища за програмите и формите на продължаващо професионално образование и обучение (ППО)

Отговорни институции: МОН

Изготвен е и изпратен до висшите училища въпросник, с цел набиране на информация за: съществуващи акредитирани структури за продължаващо обучение; брой обучавани, придобили професионална квалификация през последните три години; съответствието на предлаганите програми с потребностите на пазара на труда и начините на тяхното финансиране; действащите процедури и механизми за признаване на предишно образование и обучение (формално, неформално и самостоятелно учене); съществуващите процедури за оценяване на предишно обучение или професионални постижения като основа за достъп до висше образование; възможностите за гъвкав преход между различни образователно -квалификационни степени и/или специалности; съществуващата практика за присъждане на образователни кредити за знания и умения, придобити в системата на продължаващото обучение.

Разработен е анализ на базата на обобщената информация, който е част от Националния доклад за напредъка по Болонския процес на Република България. Докладът е публикуван на електронната страница на ЕС по Болонския процес.

3. Приоритет № 3 Осигуряване на високо качество на ППО

Дейност 1. Подготовка и изпълнение на програми за подобряване квалификацията на преподавателския персонал в областта на ППО

1.1. Разпространение на методика за обучение на възрастни, разработена в рамките на проект BG 2003/2004 - 937.05.03 „Професионална квалификация” по програма ФАР

Отговорни институции: МОН, НАПОО, Асоциация на лицензираните ЦПО в България

Методиката е разпространена чрез Регионалните инспекторати по образование (РИО) в 300 професионални гимназии във вид на книжни тела. За всички останали училища (около 250), в които се осъществява професионално образование и обучение, методиката е предоставена на електронен носител.

Проведени са национално съвещание с експертите по професионално образование в РИО и съвещания с директорите на професионалните гимназии по професионални направления, на които са разисквани въпросите, свързани с разширяване на възможностите за ППО и потребностите от квалификация на учителите по професионална подготовка за обучение на възрастни.

Методиката е разпространена и сред ЦПО от НАПОО на електронен носител.

1.2. Разработване на методология за външно оценяване (единни правила и инструментариум) на професионалното обучение, провеждано в професионалните гимназии, професионалните училища и ЦПО с активното участие на работодателите

Отговорни институции: МОН - ЦКОКО, НАПОО, МТСП, АЗ, МИЕ

С прилагането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от ЗПОО, разработването на ДООИ за по-голямата част от професиите и новата учебна документация – учебни планове и учебни програми, от 2006 година са разработени, утвърдени и внедрени единни национални изпитни програми за професиите с първа степен на професионална квалификация.

През учебната 2007/2008 г. държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация ще се провеждат по национални изпитни програми за професиите с втора степен на професионална квалификация.

Предстои разработването на списък на работодателските организации по браншове за разширяване на участието на работодателите в изпитните комисии за провеждане на държавния изпит по практика.

През 2008 г. предстои разработването на националните изпитни програми за провеждане на държавните изпити по професиите с трета степен на професионална квалификация.

Към момента работата на НАПОО в тази област се осъществява в следните направления:

- Провеждане на теоретични и емпирични изследвания по проблема в рамките на проект по програма “Сократ” - “Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение в Европа” (01.10.2005 – 30.09.2007).

В емпиричното изследване, проведено в България, е включено и анкетно проучване с 50 работодатели по интернет. Резултатите от цялостното изследване са докладвани на национална конференция с участието на чуждестранните партньори. В конференцията са взели участие 40 представители на държавните институции, организациите на работодателите и на работниците и служителите, Столична община, учители, университетски преподаватели и др. Докладът е публикуван и разпространен на диск в тираж 300 бр.

Предстои провеждането на работна среща с представители на ЦКОКО, на която ще се обсъдят възможностите за съвместна работа по оползотворяване на резултатите от изследването за целите на външната оценка на професионалното образование и обучение.

- Проучване на проблема за външната оценка на качеството на професионалното образование и обучение в практиката на различни европейски държави и в общоевропейските документи. Разработен е обзорен материал, като изходна база в процеса на избор на подходи, методи и средства за разработването на проблема в България.

Дейност 4. Осъвременяване на материалната база за провеждане на ППО

4.1. Осъвременяване на материалната база за провеждане на ППО

Отговорни институции: МОН, отговорни институции на регионално и местно равнище

В рамките на проект „Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта” - I фаза, финансиран по програма ФАР 2004, са сключени договори за:

- Доставка на специализирано оборудване за 7 ПГ – 1 418 165.00 евро;
- Доставка на компютърно оборудване за 120 кабинета – 750 094.80 евро;
- Строително-ремонтни дейности на 6 ПГ – 1 304 865.00 евро;
- Доставка на специализирано оборудване за 6 ПГ – 1 394 161.00 евро;
- Строителен надзор и инвеститорски контрол за 6 ПГ – 97 700.00 евро.

Обща стойност: 4 964 985.80 евро.

Допълнително, освен осъвременяването на материалната база, в 7 професионални гимназии са договорени строително-ремонтни дейности, специализирано оборудване и строителен надзор и в още 6 професионални гимназии - инвеститорски контрол. Изпълнението на договорите приключи през м. декември 2007 г.

4.2. Изграждане на два нови Българо-германски центъра за професионално обучение
Отговорни институции: МТСП

В изпълнение на Решение № 370/01.06.2007 г. на МС, през юли 2007 г. е подписан Договор за финансиране между МТСП и Кредитния институт за възстановяване (КфВ), Франкфурт на Майн, за предоставяне на 1.5 млн. евро безвъзмездна финансова помощ за оборудване на два центъра за професионално обучение. Към настоящия момент КфВ провежда процедура за избор на консултант, който ще бъде ангажиран с провеждането на тържните процедури за доставка на оборудването.

На 15 юни 2007 г. е подписано Споразумение между МТСП и община Царево за изграждане на Център за професионално обучение по професии от областта „Услуги за личността” в гр. Царево. В процес на съгласуване е проект на Постановление на Министерски съвет за създаване на Българо-германски център за професионално обучение в гр. Смолян като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.

Дейност 5. Разработване и въвеждане на система за валидизация на квалификацията, придобита чрез неформално обучение или самостоятелно учене

5.1. Актуализиране на нормативната уредба за въвеждане на система за валидиране на квалификации, придобити чрез неформално обучение или самостоятелно учене.

Отговорни институции: МОН, МТСП, ЦРЧР, НАПОО, социални партньори

Подготвен е законопроект за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта. Във връзка с насърчаване участието на възрастни в учене през целия живот, законопроектът предвижда създаване на условия за оценка и признаване на знания и умения, придобити чрез неформално обучение или самостоятелно учене. Проектът е одобрен с Решение на Министерския съвет № 877 от 28.12.2007 г.

Промени в ЗПОО и съответните Наредби не са правени.

Мотиви: Предстои осъществяване на по-широк консултационен процес със социалните партньори и подготовка за участието им в процесите на валидиране. В рамките на Българо-германски проект "Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта" стартира пилотно разработване на модели за валидиране на компетенции, придобити чрез неформално и самостоятелно учене по професии от направления "Производство на изделия от дървесина", "Фризьорски и козметични услуги" и "Производство на текстил, облекло, обувки и кожени изделия".

5.2. Популяризиране на възможностите за валидиране на квалификации, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене в Интернет страниците на МОН и НАПОО

Отговорни институции: МОН, НАПОО

Валидирането на резултатите от неформалното обучение и самостоятелното учене е една нова и развиваща се дейност. В практиките на много европейски страни все още тя е в процес на изясняване на методиките, механизмите и инструментариума, целите и отговорностите на институциите. Информацията за опита на някои европейски страни, би била полезна на заинтересованите лица, работодателите и обучаващите институции, които се очаква да се

включат в дейностите по валидиране на резултатите от неформалното обучение и самостоятелното учене в България.

Направено е проучване на опита на няколко европейски страни (Холандия, Франция, Дания, Финландия, Белгия, Норвегия) по разработване и прилагане на системи за валидиране.

МОН разработва рубрика под заглавие "Валидиране на неформално учене – европейски практики". В нея ще се публикува опита по валидиране на компетенции, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене в другите европейски страни. През м. ноември 2007 година е публикувана първата статия за опита на Дания в интернет страницата на МОН.

В изпълнение на Работната програма за 2007 г. по Комуникационната стратегия на Република България за ЕС се реализират проектите:

- „Дефиниране на секторните квалификации в контекста на Европейската квалификационна рамка”;

- „Консултации на национално ниво за създаване на кредитна система в професионалното образование и обучение и участие в Европейската мрежа за въвеждане на системата за трансфер на кредити”.

МОН, с участието на НАПОО, проведе семинари с представители на работодателите, бизнеса по сектори и браншове от страната, обучаващи институции, РИО, неправителствени организации.

Проблемът е разработван от НАПОО в рамките на проект по програма "Леонардо да Винчи" - "Обучаващ модел "Стъпка по стъпка" за формиране на базови и професионални компетенции при населението от селскостопанските райони" (01.10.2004 г. - 30.3.2007 г). Резултатите са докладвани на заключителната национална конференция по проекта, в която са взели участие 28 представители на държавните институции, ЦПО, университетски преподаватели, учители, представители на малкия и среден бизнес и местните власти.

В рамките на програмата "Дни на ученето през целия живот" (18-20 октомври 2007 г.) НАПОО участва във форума "Валидиране на знания и умения, придобити в неформална среда" с доклад на тема "Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, фокусирани върху резултатите от ученето – инструмент за валидиране на знания и умения, придобити в неформална среда".

5.3. Разработване на образци на основните документи, които ще се издават от висшите училища след въвеждане на системата за валидиране на квалификации, придобити чрез неформално или самостоятелно обучение

Отговорни институции: МОН

На завършилите специализанти, в съответствие с държавните изисквания, се издават следните документи за продължаващо обучение: удостоверение за допълнително обучение или специализация; свидетелство за професионална квалификация; свидетелство за призната специалност в системата на здравеопазването; свидетелство за завършен подготвителен курс за специализирана и езикова подготовка; свидетелство за ПКС на педагогическите кадри.

След приемане на Стратегия за развитие на висшето образование и на нов Закон за висше образование, при необходимост е възможно да се разработят и други документи, удостоверяващи придобитата или призната професионална квалификация.

Направен е преглед на съществуващите практики в страните от ЕС по валидиране на квалификации, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене.

Дейност 6. Изграждане на система и въвеждане на европейските инструменти за признаване и оценяване на квалификации

6.1. Разработване на модел на Национална квалификационна рамка

Отговорни институции: МОН, НАПОО, ЦРЧР, МТСП

Изготвена е сравнителна таблица за съответствието на Националната квалификационна рамка за висше образование с проекта на Квалификационна рамка за учене през целия живот и с Рамката на квалификациите в Европейското пространство за висше образование. Сравнителната таблица е представена като част от прегледа на националните квалификационни рамки на страните от ЕС, участвали в Партньорската визита в МОН през м. октомври 2007 г.;

Въпросите, свързани с хармонизирането на Националната квалификационна рамка с изискванията на Квалификационната рамка за учене през целия живот и с Рамката на квалификациите в Европейското пространство за висше образование са обсъдени на Съвета на ректорите и на тематични конференции в Страсбург и Белград, организирани от Съвета на Европа.

Непрекъснато се обменя опит и подходяща информация с членовете на Bologna Follow-up Group за добрите практики по темата.

Подготвя се аналитичен материал за предстоящите действия, които трябва да се предприемат за изготвяне на модела на Българската национална квалификационна рамка.

Във връзка с приложението на Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот в България и разработването на единна Национална рамка за професионалните квалификации, НАПОО изготви и представи в МОН График за изпълнение на дейностите по разработване на Националната квалификационна рамка до 2009 г. От началото на отчетния период участва като партньор в проект, финансиран от Европейската комисия по тематична покана за предложения, "TransEQFrame" – "Приложение на Европейската квалификационна рамка" (януари 2007 г. – октомври 2008 г.).

Дейност 7. Обучение на работодатели и национално представителните организации на работниците и служителите за усвояване на средства за професионално обучение на персонала от целевите фондове

7.1. Обучение на училищни екипи за разработване на проекти за усвояване на средства за професионално обучение от европейския социален фонд

Отговорни институции: МОН

Информационните дни на Дирекция СФМОП, започнаха с предварителен семинар за представителите на РИО от цялата страна. На семинара, проведен на 27 юли 2007 г. в МОН присъстваха по двама представители от всеки РИО.

Същинската информационна кампания започна на 6 август 2007 г. с посещение в гр. Видин. В хода на информационната сесия са проведени срещи с представители на образователни институции от градовете: Видин, Русе, Варна, София (в рамките на три дни), Стара Загора и Бургас. Целта е да се обхванат и регионите на планиране, част от които са тези градове.

Експертите от дирекция СФМОП представиха следните теми:

1. Грантова схема „Да направим училището привлекателно за младите хора“;

2. Грантова схема „Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и обучение”;
3. Грантова схема „Разработване на механизми за училищни и студентски практики”;
4. Грантова схема „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени”;
5. Насоки за кандидатстване по четирите грантови схеми;
6. Изготвяне на бюджет по проекта.

УЧАСТНИЦИ И ИНСТИТУЦИИ:

Срещата в София (27.07.2007 г.) - 80 участници, в гр. Видин (06.08.2007 г.) – 82, в гр. Русе (08.08.2007) - 100, в гр. Варна (09.08.2007) - 85, в гр. София на 13.08. – 90, на 14.08 - 115, на 15.08 - 84 в гр. Стара Загора (21.08.2007) - 90 в гр. Бургас (23.08.2007) – 80.

Профилът на участниците, които присъстват на информационните семинари може да бъде обобщен в следните групи:

- Представители на държавни институции, образователни и обучаващи институции и организации: - 68,9%

- директори на основни и средни училища и учители
- директори на професионални гимназии и учители
- преподаватели във висши училища
- представители на научно-изследователски институти и организации
- директори на детски градини
- експерти от РИО
- експерти от областната и общинската администрация;

- Представители на НПО – 15,5%;

- Представители на работодатели – 7,5%;

- Представители на частни училища – 4,1%;

- Физически лица – 3,4%;

- Представители на синдикати – 0,6%.

ИНФОРМИРАНост И ПОТРЕБНОСТ ОТ ИНФОРМАЦИЯ:

Участниците в семинарите попълниха анкетни карти, в които описват източниците на информация за настоящата информационна кампания, нуждата от допълнителна информация по конкретни въпроси, както и познатите възможни източници, от които може да получат допълнителна информация за средствата от структурните фондове на ЕС.

Според получените резултати:

- повечето участници (47,5 %) са информирани чрез писма до техните организации, 44,7% са получили информация за информационните дни от Интернет, 4,7 % от неформални контакти, и 3 % от медиите;
- 90% от посетилите информационните дни са доволни от презентациите на лекторите и организацията на информационния ден;
- 59,3 % имат нужда от допълнителна информация най-вече по конкретни въпроси като попълване на формуляри, бюджетиране и разходна част, 40,7 % смятат, че предоставената информация по време на семинара е достатъчна
- 94,8% са наясно откъде могат да получат допълнителна информация за програмите по Структурните фондове на ЕС, 5,2% заявяват, че не знаят, откъде могат да получат информация.

Информационните нужди на образователните институции в шестте посетени града са идентични, преобладават конкретните въпроси: по формулярите, начините за попълването им, осигуряване на придружителни документи, правилно планиране на разходната част. В голяма степен приемането на Постановление на МС 180 от 27.07.2007 осигурява яснота на бенефициентите за планираните разходи, което е отчетено от някои от тях като плюс.

Неопитността в работата с други финансови инструменти на ЕС, пречи за по-бързото и по-качествено усвояване на Структурните фондове. Само 30 % от участниците имат опит по предишни програми и проекти, финансирани от ЕС, най-вече по програми ФАР и Сократ. Инициирането и провеждането на подробна информационна кампания е оценено като положително от почти всички присъствали, като възможност да се запознаят с новите възможности за финансова подпомагане на тяхната дейност. Общата оценка за наученото по време на семинарите е висока.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧАСТНИЦИТЕ ПО ВЪЗРАСТ И ПОЛ:

18 – 29 години – 13 %

30 – 39 години – 23,8%

40 – 49 години – 30,5 %

Над 50 години – 32,7%

23,5 % от участниците са мъже, 76,5% са жени.

Участниците с висше образование са 97,7%.

7.2. Обучения на работодатели и национално представителните организации на работниците и служителите за усвояване на средства от европейските фондове

Отговорни институции: МТСП

В началото на месец октомври Европейската комисия официално одобри Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”. Целта на Оперативната програма, съфинансирана от Европейския социален фонд и националния бюджет, е да осигури средства за насърчаване на заетостта, образованието и обучението, както и социалното включване.

За повишаване информираността на социалните партньори във връзка с усвояване на средства от европейските фондове през 2007 г., в рамките на Туининг проект „Подкрепа за социален диалог” се проведеха 6 регионални информационни сесии за разработване на проекти, финансирани от Европейския социален фонд. През месец юли се проведе информационна сесия в Стара Загора, в която участваха 32 представители на социалните партньори, а през месец октомври нови 5 сесии - в Бургас, Балчик, Плевен, Стара Загора и Велико Търново, с общо 166 участници.

В информационно-разяснителната кампания, организирана от АЗ във връзка с кандидатстването с проектни предложения по програма „Квалификационни услуги на заети лица”, участваха 2200 души. По време на кампанията в градовете София, Благоевград, Русе, Монтана, Варна, Пловдив, Ловеч, Хасково и Бургас работодателите получиха информация за Схемата за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, специфичните изисквания и насоките за кандидатстване, разработването на бюджета, сроковете за подаване на проектните предложения и необходимите документи.

4. Приоритет № 4 Повишаване на инвестициите в ППО

Дейност 3. Създаване и реализиране на проекти за обучение на работодатели по разработване на планове за развитие на човешките ресурси в малките и средни предприятия

3.1. Обучение на предприемачи по бизнес планиране, маркетинг и използване на информационните технологии в бизнеса с цел създаване на конкурентноспособни стартиращи фирми – “Проект 100”

Отговорни институции: МИЕ

Проектът се осъществява на базата на сключения Меморандум за разбирателство между МИЕ и Програмата на ООН за развитие (ПРООН). Този проект има за цел развитие на устойчив конкурентноспособен частен сектор в сферата на производството чрез оказване на помощ и обучение на предприемачи за стартиране и развитие на микро- и малки предприятия.

Бюджетът на „Проект 100” за 2007 г., осигурен от МИЕ, е в размер на 1 000 000 лв. Проектът се изпълнява на два кръга. Към момента е приключил I-ия кръг и се набират заявки за II-ри кръг. Включени в I-ия кръг са областите Ловеч, Монтана и Хасково.

Обучени са общо 115 предприемачи и стартирали 24 микро- и малки фирми. Предоставена е безвъзмездна финансова помощ – 473 185 лв.

3.2. Формиране на предприемачески умения в неикономически професионални училища

Отговорни институции: МИЕ

През 2006 г. стартира проект „Създаване на предприемачески умения и възпитание в предприемачество”, който е продължение на проект „Обучение в предприемачество”. Целта на проекта е насочена към реализация на пакет от мерки за създаване на предприемачески умения сред учениците от средните професионални училища, подпомагане и стимулиране на връзките между избраната професионална гимназия и предприятията от съответния сектор, обучение в изготвяне на бизнес план, създаване на малко предприятие, мениджмънт и др.

Създаден е Център по предприемачество към Софийската гимназия по строителство, архитектура и геодезия „Хр. Ботев”, осигуряващ достъп и на ученици от други професионални гимназии.

Усвоените средства към 31.12.2007 г. възлизат общо на 43 229 лв., осигурени от МИЕ и изплатени на изпълнителя – фондация „Джуниър Ачийвмънт България”.

Като част от програмата са финансирани следните дейности на Центъра по предприемачество:

- стартиране на малък бизнес, фирмена организация, планиране и управление;
- организиране на компютърни симулации (ролеви игри) по създаване и управление на предприятия;
- сътрудничество с други професионални гимназии чрез т.нар. „ден на отворените врати”;
- организиране на срещи на гостуващи успели предприемачи в училища и университети;
- създаване на бизнес клуб за установяване на трайно партньорство с представители на бизнеса;
- провеждане на конкурс за присъждане на награда за най-добра бизнес идея;
- осигуряване на професионални стажове в предприятията;

- провеждане на кампания „Предприемач за един ден“;
- организиране и провеждане на кръгли маси за пропагандиране на обучението по предприемачество.

3.3. Създаване на центрове за насърчаване на предприемачеството към висшите училища в четири от шестте планови района на България

Отговорни институции: МИЕ

През 2007 г. бяха официално открити, оборудвани и обособени центрове по предприемачество към:

- Лесотехнически университет – София;
- Технически университет – София, филиал Пловдив;
- Технически университет – Габрово;
- Технически университет- Варна.

Общата стойност на договорите за двегодишния период на тяхното изпълнение (считано от 20.12.2006 – 20.12.2008 г.) възлиза на 445 892 лв.

Общо изразходваните средства за четирите центъра през първите девет месеца на 2007 г. са 129 400 лв. Предвидено е до края на 2008 г. да бъдат усвоени всички средства по ВУЗ-ове за: разработване на учебни програми; сайтове за електронно обучение; закупуване на учебни помагала; издаване на наръчници за предприемача; разработване на конкурсни условия за подпомагане на настоящи и бивши студенти за стартиране на собствен бизнес.

Дейност 4. Разширяване на мерките за стимулиране на индивида за участие в ППО

4.1. Въвеждане на Методика за подбор на безработни лица за включване в обучение за придобиване на професионална квалификация.

Отговорни институции: МТСП - АЗ

През 2007 г. при организиране на обучение на придобиване на професионална квалификация ДБТ прилагат утвърдена за целта Методика. Тя се прилага при обучение, организирано от АЗ по реда на чл. 63, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на заетостта, с изключение на случаите, когато работодателят е упражнил правото си да извърши подбор по реда на чл. 67, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта.

Целта на Методиката за подбор на безработни лица за включване в обучение за придобиване на професионална квалификация е да повиши ефективността на професионалното обучение, организирано от АЗ. Методиката спомага за подобряване на достъпа на безработни лица от рисковите групи на пазара на труда до обучение за придобиване на професионална квалификация, както и за подобряване на съответствието между индивидуалните потребности на лицата и предлаганото им обучение.

През 2007 г. 28 438 безработни лица са включени в професионално обучение, организирано и финансирано от АЗ.

Дейност 5. Изменение на действащите финансови процедури за превръщане на реализираните собствени приходи в държавните училища в стимул за осигуряване дейностите по ППО

5.1. Отчитане на резултатите от пилотните проекти в 10 общини за децентрализация на управлението, вкл. въвеждане на делегирани бюджети в държавните и общински професионални училища

Отговорни институции: МОН, Национално сдружение на общините

На 26.10.2006 г. между МОН и Национално сдружение на общините в Република България е сключено споразумение за реализация на пилотен проект за децентрализация на управлението в системата на училищното образование. Проектът се реализира в десет общини в страната и предвижда засилване на ролята на местната общност при управлението на системата на училищното образование. По отношение на финансирането е предвидено пилотните общини да утвърждават годишния бюджет на съответното училище и да приемат отчета за изпълнението му, когато проектите са придружени от становище на училищния съвет.

За утвърждаване от директора, като орган на непосредственото управление на училището, и с цел повишаване на неговата организационна, управленска и финансова компетентност, в края на 2006 г. е създаден Национален институт за обучение на директори. През 2007 г. институтът продължи ефективно работата си по обучение на директори с провеждането на краткосрочни курсове.

От 2008 г. всички училища, второстепенни разпоредители на МОН, са с делегирани бюджети.

5.2. Разработване на предложения за промени в нормативната база, целящи разширяване и стимулиране включването на работодателите в осъществяването на ППО

Отговорни институции: НАПОО, МФ

НАПОО разработи предложения за изменения и допълнения на Закона за професионално образование и обучение. Предложенията са приети от Управителния съвет на Агенцията и са внесени в МОН.

5. Приоритет № 5. Научно осигуряване на ППО

Дейност 4. Проучване, популяризиране и внедряване на добри практики в областта на ППО

4.1. Популяризиране на добри практики в областта на ППО

Отговорни институции: МТСП, МОН, НАПОО

В рамките на 2 национални и 9 регионални обучения по проект BG2004/016-711.11.01 „Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта” са представени добри

практики за методи за събиране и анализиране на информация за пазара на труда, европейската рамка и основни принципи за действие, включително оценка на потребностите на работодателите от обучение на наетия персонал.

По проект BG2004/006-070.01.01 „Развитие на мрежа от центрове за обучение на възрастни” са проведени обучения на национално ниво и в регионите за планиране, с акцент върху най-новите документи и последните развития в рамките на системата за професионално обучение на възрастни, както по отношение на Стратегията за учене през целия живот, така и по отношение на индикаторите на ЕС за заетост и учене през целия живот.

Добри практики в областта на ППО са проучени от НАПООО в рамките на два проекта по програма “Леонардо да Винчи” и един проект по програма “Сократ”:

- “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови и професионални компетенции при населението от селскостопанските райони”;
- “Иновативният учител”
- “Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение”.

Проведени са финални конференции за разпространение на резултатите. Резултатите се публикуват в интернет страницата на НАПОО.

4.2. Проучване на системата за професионално ориентиране и информизиране в Холандия, Дания и др. държави членки на ЕС и осъществяване на трансфер на успешни практики **Отговорни институции: НАПОО, МТСП, МОН, АЗ, социални партньори**

Изпълнението от страна на НАПОО е в рамките на проект “Развитие на политиките в областта на кариерното ориентиране в България”, финансиран от Министерството на образованието, културата и науката на Холандия и реализиран от холандската организация CINOP, в който Агенцията е координатор на дейностите в България:

- проведени са 2 работни посещения в Холандия и Брюксел за проучване на системата за професионално ориентиране и информизиране;
- резултатите по проекта са популяризирани сред членовете на Управителния съвет на НАПОО, АЗ, работодатели, синдикати, Столична община, неправителствени организации;
- публикуван е в интернет страницата на НАПОО доклад на тема “Анализ и оценка на политиката в областта на кариерното ориентиране, практиката и нивото на ангажираност на основните заинтересовани страни в България – бенефициенти и актьори, от гледна точка на тенденциите на европейско ниво”, разработен от екип на CINOP, в резултат на проучване на актуалната ситуация в областта на кариерното ориентиране в страната. На тази база са дефинирани препоръки относно необходимите действия в средносрочен и дългосрочен план.

4.3. Проучване участието на социалните партньори в началното и продължаващото професионално обучение на кадри за химическата промишленост в Холандия и идентифициране на успешни практики **Отговорни институции: НАПОО, МТСП, МОН, АЗ, социални партньори**

През 2007 г. приключи успешно работата по проект "Повишаване на участието на социалните партньори в професионалното образование и обучение на кадри за химическата промишленост в България”, финансиран от холандското правителство, в който НАПОО е координатор за изпълнение на дейностите в България. Стартира нов

проект “Професионално образование и обучение, водено от потребностите в промишлеността и лабораторната технология за младежи и възрастни в професионалните училища и компании в България” с продължителност 18 месеца, отново финансиран от холандското правителство. Проектът цели задълбочаване на работата по проблема и разработване на практически решения за преодоляване на несъответствията между образованието и изискванията на бизнеса.

Изводи:

- 1. През 2007 г. процесът на реализиране на Националната стратегия за продължаващото професионално обучение продължава своето успешно развитие с разработване, регулиране и координиране на държавната политика в областта на ППО. Резултатите от изпълнението на Плана за действие са в посока постигане както на външна съвместимост на политиките, свързани с ППО (произтичащи от членството на Република България в ЕС), така и на преконфигуриране на отношенията между пазара на квалификационните услуги и пазара на труда.**
- 2. Планът за действие за 2007 г. по изпълнение на Стратегията като цяло е изпълнен. Планираните дейности и задачи за реализиране на стратегическите приоритети са реализирани компетентно, което е показател за нарастване на експертния капацитет и авторитет на участниците в реализирането на Стратегията.**
- 3. Продължава търсенето на нови пътища, механизми и инициативи за мотивиране и привличане на организациите на работодателите и на работниците и служителите в разработването, реализирането и оценяването на политиките и дейностите в областта на ППО.**
- 4. Технологията на реализиране на дейностите по изпълнение на Стратегията гарантира прозрачност и достъпност за потребителите чрез осъществяваната медийна политика - телевизионни и радио предавания, публикации в интернет и печата, разпространение на информация на електронни и печатни носители.**
- 5. Създадена е солидна основа за по-нататъшно реализиране на Стратегията за ППО в съответствие с най-добрите европейски практики и тенденции. През 2007 г. се наблюдава значително разширяване на двустранното и многостранното сътрудничество. Въз основа на участието в работни групи, национални и международни проекти, се осъществява периодичен анализ на добрите практики и идеи, с цел мултиплицирането им, адаптирането и внедряването им в системата на ППО в България.**
- 6. Запазва се тенденцията за създаване на необходимите предпоставки за осигуряване на високо качество на обучението. Подготовката и изпълнението на програми за подобряване квалификацията на преподавателския персонал в областта на ППО, разработването на методология за външно оценяване (единни правила и инструментариум) на професионалното обучение, провеждано в професионалните гимназии, професионалните училища и ЦПО с активното участие на работодателите, осъвременяването на материалната база за провеждане на ППО,**

